

עשין - ד

וְאִם עַל יְדֵי סִפּוּרוֹ הִלְשׁוֹן הָרַע אוֹ הִרְכִּילוֹת הַשְּׁפִיל אֶת חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁאַבְדַּ מַּחֲיָתוֹ עַל יְדֵי זֶה, (ד) כְּגוֹן שֶׁמִּפְנֵי רָע לָבְבוּ פְּרִסָּם עַל חֲבֵרוֹ, שֶׁאִינוֹ אִישׁ מְהִימָן, אוֹ אִם הוּא בָּעַל מְלָאכָה, פְּרִסָּם עָלָיו שֶׁאִינוֹ רְאוּי לְמְלָאכָה הַהִיא, וְכָל פִּיּוּצָא בָּהּ, עוֹבֵר גַּם כֵּן עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כִּי־הָ ל"ה): "גֵּר וְתוֹשֵׁב וְחֵי עִמָּךְ" וְנֶאֱמַר (שם ל"ו): "וְחֵי אַחִיךָ עִמָּךְ", שֶׁנֶּצְטְוִינוּ בָּזֶה לְהַחֲזִיק בְּיַד יִשְׂרָאֵל שְׁמָךְ, וְלִתֵּן לוֹ מִתְּנָה אוֹ הִלְוָאָה אוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ שְׁתַּפּוֹת אוֹ לְהַמְצִיא לוֹ מְלָאכָה, כְּדִי שֶׁיִּתְחַזֵּק בָּזֶה וְלֹא יִפֹּל וַיִּצְטָרֵךְ לְבָרִיּוֹת, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּמִצְוִין אָנוּ, שֶׁלֹּא לְגַרֵּם לוֹ שֶׁיֵּאבֹד מַחֲיָתוֹ.

באר מים חיים :

(ד) ואם על ידי סיפורו וכו' שמפני רוע לבבו. דבאופן זה בודאי אסור. אבל אם איננו ראוי לזה, וזה המספר מכיון לתועלת ולא מצד שנאה, יש בזה אופנים שונים. ועיין בחלק השני בהלכות רכילות כלל ט' שם הארכנו הרבה בעזה"י לברר הדין בענינים אלו לאמיתו. ומה שכתבנו בפנים הכל מקורו מהרמב"ם בפרק ז' מהלכות מתנות עניים הלכה א' ובפרק י' הלכה ז' וז"ל שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מזו, המעלה הגדולה שאין למעלה ממנה, זו המחזיק ביד ישראל שמך, ונותן לו מתנה או הלוואה או עושה עמו שותפות או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו שלא יצטרך לבריות לשאול ועל זה נאמר והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (וגם וחי אחיך עמך רק ששמך על מה שכתב בריש פרק ז' הלכה א' דיש על מצות צדקה עוד פסוק וחי אחיך דלדידיה ענין זה נכלל במצות צדקה כמו שכתב שמנה מעלות וכו' והרמב"ן חלק זה לשתיים מצות צדקה לחוד ומצוה זו לחוד כמבואר כל זה ברמב"ן בספר המצות במצוה ט"ז שלו וע"ש במגילת אסתר אבל לכולי עלמא היא מצות עשה דאורייתא) כלומר החזק בו עד שלא יפול ויצטרך לבריות עכ"ל הטהור וכן איתא ביורה דעה בסימן רמ"ט.

ומ"ש בפנים דעובר היינו בד' אופנים הראשונים ובפניו ושלא בפניו ורק המרגל לבד.

ואם תרצה לידע את תוכן הדברים מה שאסרנו לגלות דבר זה אפילו על אמת אי אפשר לברר כאן כי יש בזה חילוקים רבים ואיה"ש כשנגיע בהלכות רכילות שם נבאר היטב עיי"ש בכלל ט'.